

MONOGRAFIJA O ŠKOFU MATEVŽU RAVNIKARJU

Rojen kot edinček, na Vačah, v Gašperetovi hiši. Živel je v Prešernovem času. Kot študent je bil pri vseh predmetih odličen in že dve leti prej, preden je končal študij, je postal predavatelj in profesor na isti univerzi, na kateri je sam bil študent. Dovolili so mu, da je dva letnika študija naredil v enem letu. Poučeval je cerkveno zgodovino in razlago svetega pisma, naslednje leto pa že dogmatiko in postal je (danes bi rekli ravnatelj višje šole) predstojnik semenišča in pod Francozi celo kancler univerze. Morda sem pretiraval, ampak Matevž Ravnikar je bil res zelo pameten in razgledan izobraženec v Avstrijskem cesarstvu. S pomočjo Žige Zoisa in Jerneja Kopitarja so leta 1815 na ljubljanskem bogoslovju uvedli stolicu za slovenski jezik. Slovenski jezik je torej leta 1815 postal del poučevanja na univerzi. Vrhunski slavist in slovníčar Jernej Kopitar (ki je navadno hudo kritiziral slovenske izobražence) je Ravnikarja samo hvalil: »Ravnikar

je človek, kakršnega Kranjska še ni imela.« Ali pa: »Ravnikar je moje upanje!« Kot študent je bil domači učitelj pri takratnem kranjskem deželnem glavarju Juriju Jakobu Hohenwartu. Mojzesov Pentatevh je prevajal celo iz hebrejščine. V Ljubljani je bila na mestu, kjer je zdaj Klinični center, Ravnikarjeva ulica. Slovenščino je očistil vseh nemških in drugih tujih besed, ter jih nadomestil s slovenskimi besedami. Bil je tržaško-koprski škof v zelo težkih časih, ko je v Trstu vladala revščina in bolezen. Ženske so dojenčke puščale kar na cerkvenih stopniščih. Te otroke so posvojili kmetje tudi z Vač in drugod. Zato so na Vačah tudi italijanski priimki. Cerkev je s škofom Ravnikarjem pridobila na ugledu in pomenu. Revni študentje so dobili Ravnikarjevo štipendijo. Vačani smo imeli pri škofu protekcijo. Reveži so dobivali podporo itd. Tudi najlepši božji grob na svetu iz kristalnega stekla v naši cerkvi je Ravnikarjeva zasluga. Knjigo o škofu Ravnikarju je napisal njegov »nečak« Jernej Ravnikar: »Tržaško-koprski škof Matej Ravnikar, slavni pisatelj in pedagog slovenski«. Knjigo si lahko sposodite v domoznanski knjižnici DGK ali pa na <http://www.vace.si/Jernej%20Ravnikar.htm>. Če bi radi zvedeli še več, lahko pogledate na spletni strani: <http://www.vace.si/ravnikar-posvet.pdf> ali <https://www2.arnes.si/~zkolen/vsivseti.htm>.

Vesela novica:

Mednarodni kongres o škofu Ravnikarju se je začel in končal že leta 2023, toda zbornik vseh prispevkov je izšel šele letos (2026) ob 250 letnici rojstva škofa Matevža Ravnikarja (*Vače, 20. 9. 1776 - †Trst, 20. 11. 1845).

Vabim nas v **knjižarno Celjske Mohorjeve družbe na Nazorjevi ulici 1 v Ljubljani** (To je zadaj za Frančiškansko cerkvijo Marijinega oznanjenja, blizu Hotela Union.), **kjer bo v torek, 23. junija 2026, ob 12. uri, pogovor z avtorji Monografije, ki presega stereotipe o škofu Ravnikarju.** Z gosti (dr. Matjaž Ambrožič, dr. Irena Orel, Tomaž Simčič, dr. Luka Vidmar) se bo pogovarjal urednik monografije, dr. Dejan Pacek. Vstop je prost. Ponosen sem na to, da sem z Vač in rad nas imam! Zvonček Norček.

[Uradno vabilo na mohorski pogovor](#)